

Lokal trusselvurdering 2024-2025

Vest politidistrikt

Trusselvurderingas formål

- Opplyse om aktuelle kriminalitetstruslar
- Presentere beskyttelsestiltak
- Oppfordre til å bidra med informasjon

Vest politidistrikt

Trusselvurdering 2024-2025

Offentleg

LTV 2024-2025 Vest pd / versjon 1.0 / utgitt nov. 2024

Vest politidistrikt Trusselvurdering 2024-2025

Offentlig

LTV 2024-2025 vest.pdf / versjon 1.0 / utgitt: nov, 2024

TRUSSELVURDERING 2024-2025

Førd

Vest politidistrikt er for det aller fleste en trygg stad å bu. Det offentlige nok preget av ro og orden og dei fleste innbyggjarane er loyde. Samstundes må vi ikkje vere naive. Vi veit at Vest politidistrikt har eit krimbelastingsnivå som merkes av mange.

Mjke av kriminaliteten går føre seg (det skulle). Innen fleire av dei alvorlegaste kriminalitetsområdene er det markert. Statistikk over medie saker. Ei politiet gir ikkje eit dekkende bilete av kriminaliteten. Kvart år vurderte vi eller ein trusselvurdering over dei tuluane vi meiner er viktigast no og framover. Men vi veit at politiet berer ikkje all byrde. For første gang har Vest politidistrikt eller startende ein offentlig versjon av vår lokale trusselvurdering.

Med dette vil vi dele vårt situasjonsbilde. Føremålet med denne delinga er å fremje mein dialog med dei mest alvorlege kriminalitetsområdene og sette innbyggjarane i stand til å gjode val. Vi har derfor tatt med viktig informasjon, eksempel og råd til innbyggjarane som vi håper våre lesarar og medie finn nytte i.

Ein særskilt bekymring i år, og som eg veit mange delar med meg, er kombinasjonen av auka ungdomskriminalitet med auka aktivitet hos kriminelle nettverk. No og på Vestlandet. Vi har eksempel på et ungdomslikt brutt aktivitet, alvorleg, organisert kriminalitet. Vi er også spesielt bekymra for at vi ikkje har god nok oversikt over kriminalitetsområdene rundt havbruksnæringa på Vestlandet – som forvaltar store samfunnsverdiar og ei rekke arbeidsplasar.

Med bakgrunn mellom anna i politiets trusselvurdering er det særskilt like område vi jobbar med å styrke framover: arbeidet mot kriminelle nettverk, ungdomskriminalitet og arbeidet mot vold og overgrep. I tillegg vil vi satse ekstra på arbeidet med digitale bedrifter og cyberkriminalitet, eit område vi veit mange innbyggjarar er usikre for.

Politiet er avhengig av eit nært samarbeid med andre for å kunne forstå og vurdere kva kriminalitetsutval vi står overfor og kven av disse som bør gis særskilt merknad. Eg ønsker derfor å takke alle som har gitt tips til politiet, eller som på andre vis har bidratt med analysar av kriminalitet og faglege innspel. Dette ønsker vi mer av.

November 2024
Politimester
Kåre Songstad

TRUSSELVURDERING 2024-2025

3. Truslar mot trygge lokalsamfunn

Innbyggjarane i Vestland har høgt tillit til kretskode og kver i lokalstyre og opplevje som trygg. Organiserer kretskode grupper som (i) forberede og dele trygging informasjon av samstede som vettgratte, nettverk og vider tryggingssjans og tilstiltstannvare.

* På spørsmål om kor god trossen til 1-1-1 er, svarer: "Trossen er til å stole på" svarer innbyggjarane i Vestland i spørsmål 7. På spørsmål om "Kvinnor og barn i nærhet" svarer innbyggjarane i spørsmål 8.3. Spørsmål: Føremålet med trusselvurderinga i Vestland 2022. Føremålet er utvald.

TRUSSELVURDERING 2024-2025

5.1 Digital seksuell utpressing- sektortorn

Politiet, blant anna ved tett samarbeid til Vest politidistrikt, har ofte kontakt med innbyggjarar utsett for utpressing etter å ha delt eigenprodusert seksuallisert materiale. Det fleste er unge menn som har blitt lurt til å vise dei usikre med jamastrande kvinner på sosiale media eller dating-appar. Molparten bruker bilete som grunnlag for å presse til seg pengar, penger eller meir og gjerne grovere seksuallisert materiale. Trusselen er at bilete blir delt til venner eller familie dersom ein ikkje etterlever krava. Kontaktinformasjon til venner og familie har utpressarane funne dei sosiale medier (SoMe) kontane til offeret.

Vurdering

Utløpsfor av teknologi gjer det enklare å legg sektortorn utan å avsløre sin identitet. Det vurderast som **høgtryk** (50 til 90%) at tal på offer for denne typen kriminalitet vil auke.

Har du blitt utsett for sektortorn?

- Bytt kontakten med utpressarane, men forsøk å sikre samtalelogg og anna informasjon.
- Ta kontakt med politiet. Du finn oss også på Facebook og Instagram.
- Dødder du ut materialet er spreidd, spørner du politiet om det vert på og med til politiet.
- Ha eit medieskilt forhandl til kva du legg ut i sosiale media.

På nettside www.commerceintegrity.com kan du registrere bilete som har hamna på avvege. Bilete til å et digitalt "triggertekst" som tyttar til å fjerne bilete til ei rekke nettstede og sosiale plattformer.

Etterkvart forja "jenta" å true med å sende bilete av gutten til hans kontakta på Instagram. Vikkært ho sette for å ikkje sende bilete var at gutten måtte betale henn tusen kroner via PayPal. Ho delte ein skjermdump av kontakta hans på Instagram, for å vise kven ho potensielt kunne sende bilete til.

På Snapchat får ein varsel dersom den ein snakkar med tek skjermlogg av bilete ein deler. Men "jenta" nytta ein annan metode til å ta bilete av skjermen der Snapchat-bildet blei fjerna. Guttens fekt derfor ikkje noko slikt varsel.

I tillegg er at "jenta" skulle realisere sine truslar for gutten pengar. Ho fortalte sin samning og betalte jenta, og slik oppgaga forevra kva som hadde skjedd.

Foreldre uttrykte sin forvirring slik: "Dette handlar ikkje fyrst og fremst om pengesøkinga. Dette handlar mest om dei menneskelege emosjonane. Batta har blitt burt til å kjenne sektortorn, og vi var at slik saker ikkje speidar endar med spjettmod. Det synes kor enormt belastende dette er, og derfor lang med avhengig ein noke tusen kroner."

Det bli sag ikkje gjer å identifisere gjerningspersonen i denne saken, men soga pekar mot utlandet. Politiet er tregt med å hente unge menn, også i Vestland, er svindla av det som ligg av same Instagram-kontoar.

5.1 Digital seksuell utpressing- sextortion

Politiet, blant anna ved Nettpatruljen til Vest politidistrikt, har ofte kontakt med innbyggjarar utsett for utpressing etter å ha delt eigenprodusert seksualisert materiale. Dei fleste er unge menn som har blitt lurt til å tru at dei snakkar med jamaldrande kvinner på sosiale media eller dating-appar. Motparten brukar bileta som grunnlag for å presse til seg anten pengar eller meir og gjerne grovare seksualisert materiale. Trusselen er at bileta blir delt til venner eller familie dersom ein ikkje etterlever krava. Kontaktinformasjon til vener og familie har utpressaren funne på dei sosiale medier (SoMe) kontoane til offeret.

Vurdering

Utviklinga av teknologi gjer det enklare å begå sextortion utan å avsløre sin identitet. Det vurderast som **sannsynleg** (80 til 90%) at tal på offer for denne typen kriminalitet vil auke.

Har du blitt utsett for sextortion?

- Bryt kontakten med utpressaren, men forsøk å sikre samtalelogg og anna informasjon.
- Ikkje betal pengekrav.
- Ta kontakt med politiet. Du finn oss også på [Facebook](#) og [Instagram](#).
- Oppdagar du at materialet er spreidd, rapporter til plattformen det er delt på og meld til politiet.
- Ha eit medvite forhold til kva du legg ut i sosiale media.

På nettsida [Stop Non-Consensual Intimate Image Abuse](#) kan du registrere bilete som har hamna på avvege. Bileta får då eit digitalt "fingravtrykk" som nyttast til å fjerne biletet frå ei rekke nettsider og SoMe-plattformer.

I fjor kontakta foreldra til ein ung gut i Vestland sin lokale politistasjon og fortalte at sonen var blitt pressa for pengar. Sonen hadde blitt kontakta av nokon som gav seg ut for å vere ei jamaldrande jente på Instagram. Dei lærta og "jenta" la til guten på Snapchat, der ho etterkvart foreslo at dei skulle utveksle intime bilete. Guten fekk tilsendt nakenbilete, og delte tilsvarande attende.

Etterkvart byrja "jenta" å true med å sende bileta av guten til hans kontaktar på Instagram. Vikåret ho sette for å ikkje sende bileta var at guten måtte betale fleire tusen kroner via PayPal. Ho delte ein skjermdump av kontaktlista hans på Instagram, for å vise kven ho potensielt kunne sende bileta til.

På Snapchat får ein varsel dersom den ein snakkar med tek skjermdump av bilete ein deler. Men "jenta" nytta ein annan telefon til å ta bilete av skjermen der Snapchatsamtalen føregjekk. Guten fekk derfor ikkje noko slikt varsel.

I redsel for at "jenta" skulle realisere sine truslar tok guten pengar frå foreldra sin konto og betalte jenta, og slik oppdaga foreldra kva som hadde skjedd.

Foreldra uttrykte si forviling slik: " Dette handlar ikkje fyrst og fremst om pengeutpressing. Dette handlar mest om del menneskelege konsekvensane. Natta har blitt brukt til å lese om sextortion, og vi ser at slike saker ikkje sjeldan endar med sjølv mord. Det syner kor enormt belastande dette er, og derfor langt meir alvorleg enn nokre tusen kroner."

Det lot seg ikkje gjere å identifisere gjerningspersonen i denne saken, men spora peikar mot utlandet. Politiet er kjent med at fleire unge menn, også i Vestland er svindla av det som truleg er same Instagrambrukar.

Drivkrefter for kriminalitet

Drivkrefter for
kriminalitet

Truslar mot
demokratiske verdier

Truslar mot trygge
lokalsamfunn

Truslar mot helse og
personleg integritet

Truslar mot digital
sikkerheit

Truslar mot
naturressursar og
økonomiske verdier

Drivkrefter for kriminalitet

- Sikkerhetspolitiske endringar
- Auka flyktningsstraum
- Kostnadsauke for innbyggjarar og næringsliv
- Rusmidlar og psykisk uhelse
- Teknologisk utvikling

Truslar mot
demokratiske verdier

- Utanlandsk etterretningsverksemd i Vestland
- Etterretningsverksemd mot industri- og teknologimiljø
- Samansette verkemiddel
- Hatytringar, radikaliseringar og truslar om terror

Truslar mot demokratiske verdier

Tips politiet om mistenkeleg aktivitet

- Å identifisere etterretningsverksemd eller bruk av samansette truslar krev at politiet blir kjend med hendingar som kan virke mistenkelege eller avviker frå normalsituasjonen.
- Aktuelle døme er fotografering eller droneflyging i nærleiken av infrastruktur, ulukker eller skadeverk som råkar infrastruktur eller funksjonar med særleg verdi for sivilsamfunnet.
- Det kan også være vald, truslar eller trakassering av politikarar eller andre myndigheitspersonar.

Truslar mot demokratiske verdier

Er du bekymra for at nokon du kjenner kan være i ein radikaliseringsprosess?

- Ta kontakt med radikaliseringskontakten i Vest politidistrikt for å drøfte bekymringa di anonymt. Sjå kontaktinformasjon til Vest politidistrikt på [poli.no](https://www.poli.no) eller ta kontakt med Nettpatruljen på [Facebook](https://www.facebook.com/politi.no) eller [Instagram](https://www.instagram.com/politi.no).
- Tips Politiets sikkerhetsteneste- PST, på dei ra [nettside](https://www.nettside.no)
- Send tips til [poli.no](https://www.poli.no) om bekymring for radikaliseringsprosess samt for hatefulle ytringar publisert eller delt på internett.
- Rådfer deg med RVTS Vest. Ressurssenter om vald, traumatisk stress og sjølvmoedsforebygging. Dei har utvikla [uteveier.no](https://www.uteveier.no) for alle som søker kunnskap om forebygging av utanforskap og handtering av radikaliseringsprosess og valdeleg ekstremisme.

Indikatorar på at ein person er i ein radikaliseringsprosess:

Ytringar

- Intoleranse for andre synspunkt
- Fiendebilette – oss, vi og dei
- Konspirasjonsteoriar
- Hatretorikk
- Sympati for absolutte løysingar, som avskaffing av demokrati
- Legitimerer vald
- Truslar om vald for å nå politiske mål

Interesser/utsjånad/symbolbruk

- Appellerer til og søker etter ekstremistisk materiale på nett
- Endrar utsjånad, klesdrakt m.m.
- Nyttar symbol knytt til ekstremistiske ideal og organisasjonar
- Sluttar på skulen eller med fritidsaktivitetar m.m.

Aktivitetar

- Opptatt av ekstremisme på internett og i sosiale media
- Delttek på demonstrasjonar eller i samanstøyt med andre grupper
- Brukar truslar og vald som følge av ekstremisme
- Hatkriminalitet
- Reiseverksemd som kan føre til økt radikaliseringsprosess og kontakt med ekstremistar

Vener og sosiale nettverk

- Endrar nettverk og omgangskrins
- Er saman med personar og grupper kjent for valdeleg ekstremisme
- Er saman med grupper der truslar, vald eller anna kriminell verksemd vert utøvd
- Er medlem i ekstremistiske grupper, nettverk og organisasjonar

Henta frå NOU 2024:3 - Felles innsats mot ekstremisme: Bessere vilkår for del forebygginge arbeidet

Truslar mot
trygge lokalsamfunn

- Kriminelle nettverk med internasjonale knytingar
- Kriminelle ungdomsmiljø
- Tre internasjonale ein-prosent MC-klubbar
- Mobile vinningskriminelle
- Menneskehandel og hallikverksemd

Truslar mot trygge lokalsamfunn

Råd til foreldre og andre føresette

- Når ungdom står i situasjonar som kjennes umoglege å komme seg ut av skuldast det ofte at dei har gjort noko dei angrar på eller skammar seg over. Foreldre som tryggjar og støttar er då dei viktigaste støttespelarane. Politiet kan spørjast til råds når ungdom har utført eller blitt utsett for kriminalitet. Ta kontakt med din lokale politistasjon eller Politiets nettpatrolje Vest på Facebook eller Instagram.
- Ungdommar som er i konflikt med kvarandre kan få rådgjeving eller mekling hjå Konfliktrådet.
- Innsyn i barnas kontotransaksjonar kan gjere foreldre kjent med bekymringsverdige forhold som rusbruk, kjøp og salg av seksualisert materiale, eller utpressing. Politiet oppfordrar til å vere merksam på transaksjonar frå barnas bankkontoar der motparten er ukjend.
- Når ungdom gjer straffbare handlingar er dei ikkje alltid klar over at det dei gjer er straffbart. Truslar, altså verbale eller digitale ytringar som viser intensjon om vald, er døme på ei slik handling. Å be mindreårige om seksualiserte bilete, sjølv om ein er mindreårig sjølv, er eit anna.

Truslar mot trygge lokalsamfunn

Råd mot vinningskriminelle

- Omsettelege gjenstandar av høg verdi er ettertrakta mål for mobile vinningskriminelle. Å sikre desse fysisk, eller merke dei på måtar som ikkje let seg fjerne, kan hindre tjuveri. Det er også mogleg å montere digitale sporingsbrikker (airtags).
- Annonser på Finn.no og Facebook Marketplace er blitt nytta til å identifisere mål for tjuveri. Ver merksam på at bustadadressa di kan være lett å identifisere ut frå opplysningane du gir i annonsen. Ved sal av verdifulle gjenstandar bør desse sikrast best mogleg med lås og/eller alarm.

Råd til utleigarar

- Korttidsutleigde leilegheiter, mellom anna formidla igjennom plattformer som Airbnb, er blitt nytta til prostitusjon og kriminell verksemd. Politiet oppfordrar til å møte leigetakar når dei kjem, for å hindre at leilegheita blir nytta av andre enn det er gitt inntrykk av gjennom digital kontakt. Å stille leilegheit til disposisjon for prostitusjon kan straffast som hallikverksemd.
- Kriminelle er interessert i å leige eigedom og bruke det til formål det ikkje er regulert som. Ver merksam på at utleigar i slike tilfelle kan bli gjort ansvarleg for dette.

- Partnervalld
- Valdtekt
- Vaksne som nyttar yrke eller verv for å gjere seksuelle overgrep

Truslar mot helse og personleg integritet

Er du eller nokon du kjenner utsett for partnervald?

- Sjå nettsida til politiet sin kampanje [Hvor lite skal du finne deg i?](#)
- Meld frå om forholdet til [Din lokale politistasjon](#) eller kontakt Politiets nettpatrulje på [Facebook](#) eller [Instagram](#).
- Be om støtte og hjelp frå:
  - [Støttesenteret for kriminalitetsutsatte](#)
  - [Fri rettshjelp](#)
  - [Kompetanseteamet mot negativ sosial kontroll og æresrelatert vold](#)
  - [Ditt lokale krisesenter](#)

Er du blitt kjent med tilfelle av partnervald gjennom ditt yrke?

- Her kan du lese om [opplysningsplikt og avvergingsplikten](#)

Råd til foreldre og andre føresette

- Foreldre har ei sentral rolle i å lære barn å sette grenser.
- Nettsida [Hva er innafor](#) kan brukes som utgangspunkt for å snakke med ungdom om frivillig sex, sexpress og overgrep.

Har du blitt utsett for overgrep?

- Då kan du få hjelp hjå [Overgrepsmottaket i Bergen](#) eller på din lokale legevakt.

- Digital seksuell utpressing-*sextortion*
- Barn og unge som sel eigeprodusert seksualisert materiale
- Digital deling av seksualisert eller valdeleg materiale
- KI-generert seksualisert materiale
- Digitale bedrageri

Truslar mot digital sikkerheit

Har du blitt utsett for sextortion?

- Bryt kontakten med utpressaren, men forsøk å sikre samtalelogg og anna informasjon.
- Ikkje betal pengekrav.
- Ta kontakt med politiet. Du finn oss også på [Facebook](#) og [Instagram](#).
- Oppdagar du at materialet er spreidd, rapporter til plattformen det er delt på og meld til politiet.
- Ha eit medvite forhold til kva du legg ut i sosiale media.

På nettsida [Stop Non-Consensual Intimate Image Abuse](#) kan du registrere bilete som har hamna på avvege. Bileta får då eit digitalt "fingeravtrykk" som nyttast til å fjerne biletet frå ei rekkje nettsider og SoMe-plattformer.

I fjor kontakta foreldra til ein ung gut i Vestland sin lokale politistasjon og fortalte at sonen var blitt pressa for pengar. Sonen hadde blitt kontakta av nokon som gav seg ut for å vere ei jamaldrande jente på Instagram. Dei flørta og "jenta" la til guten på Snapchat, der ho etterkvart foreslo at dei skulle utveksle intime bilete. Guten fekk tilsendt nakenbilete, og delte tilsvarande attende.

Etterkvart byrja "jenta" å true med å sende bileta av guten til hans kontaktar på Instagram. Vilkårnet ho sette for å ikkje sende bileta var at guten måtte betale fleire tusen kroner via PayPal.

[...]

Truslar mot digital sikkerheit

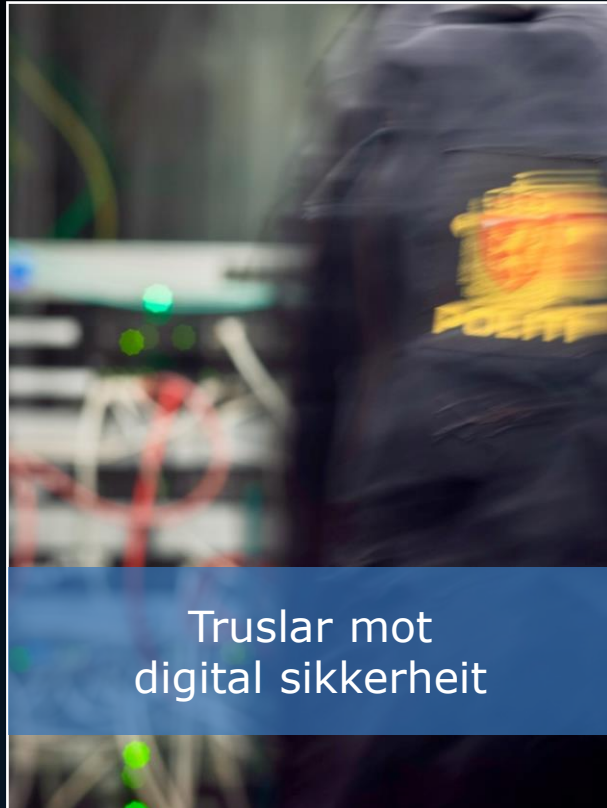
Dette seier lova

- Å dele bilete og film av personar som ikkje har samtykka til det er straffbart, sjølv om innhaldet ikkje er seksualisert.
- Politiet har ikkje moglegheit til å fjerne innhald som ligg på internett, men politiets nettpatroljar kan gi råd og rettleiing i denne typen saker.
- Det er ulovleg etter norsk lov å lage, vidareformidle og lagre KI-genererte framstillingar som seksualiserer barn.
- Ved ulovleg deling av seksualiserte bilete kan politiet inndra mobiltelefon, sjølv når gjerningsperson er mindreårig.

Råd til ungdom

- Ikkje godta følge- eller venneførespurnadar frå framande.
- Hald profilar og venelistar privat.
- Ver medviten om at det du deler til nokre få, kan bli delt vidare til mange.
- Bilete du deler kan bli nytta til produksjon av KI-generert seksualisert materiale, og delt.
- Fleire råd om deling av bilete finn du på nettsida delbart.no.
- Les meir om korleis du kan bevare eigen sikkerheit på sosiale media på [Barnevakten.no](https://barnevakten.no).

Truslar mot digital sikkerheit

Råd mot bedrageri på nett

- Ingenting hastar så mye som det framstår. Stopp, tenk, sjekk!
- Banken vil aldri be deg overføre pengar til ein såkalla «sikker» konto
- Logg aldri inn med BankID via lenke i SMS
- Banken og politiet ber deg aldri gi ut BankID-passord, koder, brukarnamn eller anna innloggingsinformasjon over telefon
- Framstår eit tilbod for godt til å vere sant, er det ofte svindel
- Aldri invester pengar via lenker på e-post, Facebook eller andre sosiale medier
- Gjer kontoane dine sikrare med totrinns-autentisering under innlogging

Råda ovanfor er henta frå [Svindel.no](https://svindel.no). Der finn du meir informasjon om korleis du best sikrar deg mot ulike typar svindel.

Truslar mot
naturressursar og
økonomiske verdjar

- Miljø- og dyrekriminalitet
- Arbeidslivskriminalitet
- Fiskeri og havbruk
- Profesjonelle tilretteleggjarar av økonomisk kriminalitet

Truslar mot
naturressursar og
økonomiske verdier

Som kjøper av varer eller tenester frå verksemdar som driv utan å betale meirverdiavgift eller skatt, risikerer du å bli straffa for medverknad til skattesvik.

Politiet får lite informasjon om økonomisk kriminalitet og miljøkriminalitet. På [politiets nettsider](#) kan du sende anonyme tips dersom du mistenker at slik kriminalitet skjer.

Drivkrefter for
kriminalitet

Truslar mot
demokratiske verdier

Truslar mot trygge
lokalsamfunn

Truslar mot helse og
personleg integritet

Truslar mot digital
sikkerheit

Truslar mot
naturressursar og
økonomiske verdier

POLITIET

Takk for merksemda

Sondre Sognnes Haugen

Etterretningsanalytiker, avsnitt for strategisk etterretning

Vest politidistrikt